

Nr 104.

Av herr **Olsson** i Kullenbergstorp **m. fl.**, om skrivelse till *Kungl. Maj:t* angående utredning och förslag i syfte att jordbruksproduktionen må inriktas på landets självförsörjning.

Under de gångna krisåren hava möjligheterna för vår folkförsörjning efter hand allt mer försämrats. I den mån vårt läge i detta avseende förvärrats, har det blivit allt mera uppenbart och allt mera erkänt, att folknäringsens säkerställande, vad de oundgängligaste livsmedlen beträffar, genom landets egen produktion är för alla samhällsklasser lika betydelsefull. Genom kommunikationernas raska utveckling, de goda handelsförbindelserna och de låga fraktsatserna invaggades vårt folk i den föreställningen, att god tillgång på livsmedel utifrån ständigt kunde tillföras vårt land till rimliga, ofta till och med mycket låga priser. De utrikespoliska förhållandenas utveckling under de senaste åren hava emellertid ådagalagt, att vi ingalunda under alla förhållanden kunna lita på tillförsel utifrån, utan att omsorgen om rikets trygghet och om tillgodoseendet av folkets levnadsbehov kräver, att åtgärder i förväg vidtagas för att ständigt vara beredd på att möta dylika eventualiteter, genom folkförsörjningens baserande på inhemska produkter.

De dagligen växande svårigheterna och den ständigt ökade bristen på livsförnödenheter har hos den övervägande delen av vårt folk framkallat den frågan, om icke vårt land skulle kunnat föda sin befolkning samt förse densamma med dagligt bröd och övriga oundgängliga levnadsmedel, därest i tid erforderliga åtgärder blivit vidtagna för att inrikta vårt jordbruks produktion på denna uppgift. Då inom vårt land finnes över 3 1/2 millioner hektar åker och 1 1/2 million hektar ängsmark samt dessutom ofantliga odlingsarealer, under det att folkmängden ännu ej uppgår till 6 millioner, kan det icke finnas något tvivel om våra möjligheter i detta

avseende. En jämförelse med t. ex. Tyskland, som nu under flera år varit hänvisat till så gott som uteslutande egen produktion och under dessa år nödgats föra världshistoriens största krig, kan icke utfalla annat än för vårt land ytterst nedslående. Hade ej organisation och förtänksamhet varit större i Tyskland än hos oss, skulle landet varit ohjälpligt förlorat.

Det finnes nog de som hysa den föreställningen, att när världskriget en gång upphör, all fara är överstånden, enär ett upprepande av vad som under dessa år timat i världen förefaller omöjligt. Säkrast torde dock vara att icke hängiva sig åt allt för långt gående förhoppningar i detta avseende. Och även om de skulle gå i uppfyllelse, kunna dock andra omständigheter såsom missväxt och dylikt framkalla brist och nöd. Ett land, som för sina innevänares försörjning är beroende av tillförsel utifrån, löper därjämte ständig fara att se sin fria självbestämmanderätt, sin frihet och säkerhet hotade.

De åtgärder, vilka hittills blivit från statsmakternas sida vidtagna för folknäringens betryggande och tillgodoseende så långt omständigheterna det medgivit, hava uteslutande tagit sikte på de omedelbart föreliggande svårigheterna samt avsett att avhjälpa de närmast liggande och mest trängande behoven. Så är även förhållandet med den uppgift, vilken blivit förelagd den av Kungl. Maj:t för någon tid sedan tillsatta s. k. produktionskommissionen och som begränsats till att »verkställa utredning och avgiva förslag angående de åtgärder, som från statens sida böra vidtagas för främjande av jordbrukets och dess binäringars produktion, särskilt under skördeåret 1918, samt vad med denna fråga äger sammanhang».

Om än den sålunda formulerade uppgiften måste erkännas vara den nu närmast trängande, så är frågan om landets självförsörjning och folknäringens säkerställande därmed ingalunda löst. Ja, även för att det närmaste skördeårets produktion av jordbruksalster skall kunna uppdrivas till gränsen för vad som är möjligt att uppnå, erfordras att planläggningen av åtgärderna härför sträcker sig åtminstone några år fram i tiden, enär jordbruksdriften icke kan i en handvändning omläggas för tillgodoseende av allenast ett tillfälligt behov av den ena eller andra förnödenheten.

Vida mer omfattande och djupgående åtgärder för jordbruksproduktionens ökande än de hittills vidtagna eller ifrågasatta äro för den skull av nöden, därest vårt land och vårt folk skola med lugn och trygg tillförsikt kunna se framtiden an. Vad som då i främsta rummet kräves, är en stort lagd, noggrant genomtänkt och väl utarbetad allmän plan för vårt jordbruks utveckling med landets självförsörjning i fråga om de oundgängligaste livsförnödenheterna såsom mål.

Till grund för en sådan plan måste givetvis läggas den normala förbrukningen av de livsmedel, vilka genom inhemsk produktion kunna framalstras, i vilket avseende värdefull erfarenhet och ett mycket omfattande material står till förfogande genom den verksamhet, som av statens kristidskommissioner utförts. Med ledning av detta material torde utan svårighet kunna fastställas såväl normalförbrukningen som den i nödtid erforderliga minimikvantiteten av de förnödenheter, vilka lämpligen kunna bliva föremål för inhemsk produktion. Att åtminstone denna minimikvantitet blir genom landets egen produktion säkerställd måste, såsom i det föregående framhållits, betraktas såsom ett stats- och samhällsintresse av första ordningen.

Då vi påkalla en utredning genom statsmakternas försorg angående de åtgärder, som från statens sida äro erforderliga för detta måls snara uppnående, hava vi icke ansett oss böra ingå i några detaljer eller uppdraga några riktlinjer för en dylik utredning, så mycket mindre som det härtill erforderliga materialet icke står några enskilda motionärer till buds. Några antydningar om huru vi tänka oss en sådan utredning må dock här lämnas.

I främsta rummet bör den taga sikte på, att sådana pris garanteras odlarna av de för vår självförsörjning erforderliga produkterna, vilka skydda dem mot förluster och kunna utöva tillräckligt stark lockelse att framalstra förnödenheterna i behöflig utsträckning. Minimipris för de jordens alster, av vilka en utsträckt odling anses önskvärd, i främsta rummet brödsäd, böra fördenskull garanteras för så lång tid framåt, minst 5 à 6 år, att jordbrukarna finna den ur allmän synpunkt önskliga omläggningen av produktionen lönande.

Spannmålslagerhusinstitutionen bör utvidgas och utvecklas därhän, att nödiga lagerutrymmen finnas att tillgå för uppläggande av reservförråd till mötande av missväxt eller andra inträffande ogynnsamma förhållanden.

Staten bör vid sin upphandling i vidsträcktare omfattning och på verksammare sätt än hittills gynna den inhemska produktionen.

Jordbrukets elektrifiering bör av staten på allt sätt underlättas, främjas och påskyndas.

Alla möjligheter för en ökad inhemsk produktion av artificiella gödningsämnen böra sorgfälligt tillvaratagas och utnyttjas, samt alstren därav på billigaste villkor och utan fördyrande mellanhänder tillhandahållas jordbrukarna.

Detta, som sagt, endast några antydningar om i vilken riktning den erforderliga utredningen synes oss böra gå. Andra och bättre vägar

kunna måhända även tänkas, på vilka det här angivna målet skulle kunna uppnås, och bör utredningen givetvis därför icke bindas vid några strängt begränsande direktiv i fråga om medlen för det åsyftade målets uppnående.

Vikten av att en på grundlig och sakkunnig utredning fotad plan följes vid arbetet för livsmedelsproduktionens inriktande på självförsörjning har tydligt trätt i dagen under kristiden, vars oroliga ryckningar än hit och än dit utövat en ytterst menlig inverkan på det intensiva jordbruket och i högst avsevärd mån verkat nedsättande på produktionen. Vårt intensiva jordbruk har redan nu på grund härav tillfogats allvarlig skada, som ytterligare förvärras, därest nu rådande osäkerhetstillstånd kommer att länge fortfa. Det är därför synnerligen angeläget för jordbrukarna att med det allra snaraste erhålla kännedom om, huru statsmakterna tänka sig förhållandena på detta område i framtiden, så att jordbrukets drift kan anpassa sig därefter, enär stora ekonomiska olyckor i annat fall hota vårt svenska jordbruk.

Skulle vårt här framställda yrkande om utredning och förslag i denna vårt folks livsfråga icke vinna riksdagens bifall, är fara för handen, att landets jordbrukare därav draga den slutsatsen, att, sedan krisen är över, de äro mer eller mindre överflödiga, och att allt tal om jordbrukets och jordbrukarnas stora betydelse för landet endast varit munväder utan någon allvarlig innebörd.

På grund av det anförda få vi hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det utredning skyndsammast möjligt måtte verkställas angående vår jordbruksproduktions inriktande på landets självförsörjning med erforderliga minimikvantiteter av brödsäd och andra oundgängliga livsförnödenheter, samt att Kungl. Maj:t måtte för riksdagen framlägga de förslag, vartill denna utredning kan föranleda.

Stockholm den 24 januari 1918.

Olof Olsson,
Kullenbergstorp.

K. A. Westman.

P. S. Hedlund,
Östersund.

Karl Andersson,
Eliantorp.

Herman Andersson,
Grimbo.